

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

24 września

№ 97.

Rok 1925.

TREŚĆ:

USTAWY:

- Poz.:** 681—z dnia 15 lipca 1925 r. o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju 1461
682—z dnia 15 lipca 1925 r. o mierniczych przysięgłych. 1470

KONWENCJA:

- Poz.:** 683—Handlowa pomiędzy Polską a Grecją, zawarta w dniu 17 kwietnia 1925 r. 1473

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE:

- Poz.:** 684—z dnia 11 września 1925 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Konwencji Handlowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Grecką, zawartej w Warszawie dnia 17 kwietnia 1925 r. 1477

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

- Poz.:** 685—z dnia 19 września 1925 r. o ustaleniu na miesiąc październik 1925 r. mnożnej dla określenia uposażenia funkcjonarjuszów państwowych i wojska 1478

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

- Poz.:** 686—Skarbu z dnia 10 września 1925 r. w sprawie wykonania ustawy z dnia 22 lipca 1925 r. o uzupełnieniu ustawy z dnia 1 czerwca 1922 r. o monopolu tytoniowym 1478
687—Skarbu z dnia 16 września 1925 r. o zwolnieniu do wewnętrznego obrotu spirytusu z kampanji 1923/24 r. 1480
688—Skarbu z dnia 17 września 1925 r. w sprawie zmian i uzupełnień rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca 1925 r. o tymczasowem uregulowaniu obrotu spirytusem skażonym ogólnym środkiem skażającym (denaturatem) 1480

681.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 15 lipca 1925 r.

o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju.

I. Postanowienia ogólne.

Art. 1. Zakwaterowanie wojska obejmuje dostarczenie pomieszczeń, potrzebnych do rozmieszczenia i wyszkolenia sił zbrojnych Państwa.

Art. 2. Zakwaterowanie jest:

- stałe—w siedzibie stałej garnizonu na podstawie stałej dyslokacji pokojowej;
- przejściowe—podczas zmian stałej dyslokacji, tworzenia nowych formacyj, koncentracji, cwi-

czeń, odkomenderowań, detaszowań, podróży i podobnych wypadków o charakterze służbowym, które, nie mając cech stałego zakwaterowania, odbywają się podług uprzednio opracowanego planu;

- nagle—w wypadkach mobilizacji, powołania rezerwistów pod broń w myśl art. 73 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 61 poz. 609), wezwanie wojska dla asystencji władzom cywilnym i przy przemarszach wojska.

Art. 3. Początek, czas trwania i koniec uprawnień do otrzymania kwatery stałej, przejściowej lub nagłej oraz szczegółowe postanowienia, dotyczące warunków powyższych uprawnień, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu i Spraw Wewnętrznych.

Art. 4. Postanowienia niniejszej ustawy, dotyczące oficerów i szeregowych, mają zastosowanie do wszystkich innych osób, pracujących w wojsku na stanowisku etatowym.

Kwatory dla innych osób, aniżeli dla oficerów i szeregowych, mają odpowiadać temu stopniowi oficera lub szeregowego, do którego te osoby zostały przyrównane.

II. Postanowienia, dotyczące kwater stałych.

Art. 5. Stałe zakwaterowanie wojska winno odbywać się w koszarach.

Art. 6. Kwater stałych dostarcza Państwo w nieruchomościach własnych, względnie na ten cel przez siebie wynajętych.

Art. 7. Oddziały kwateruje się przez dostarczenie tymże pomieszczenia dla ludzi, zwierząt, taborów, kancelaryj, izb chorych, ubikacyj szkolnych, wartowniczych, inspekcyjnych, aresztów, składów, warsztatów, kuchni i innych koniecznych ubikacyj oraz przez zaopatrzenie ich w niezbędne urządzenia.

Art. 8. Pomieszczenie dla władz i dowództw wojskowych oraz składów wojskowych winny znajdować się w zabudowaniach, odpowiadających ich przeznaczeniu.

Art. 9. Nieruchomości, lub ich części, wzniesione lub przerobione na potrzeby kwater wojskowych, niezależnie od tego, czy stanowią własność Państwa, czy też związków samorządowych, a są użytkowane niezgodnie z ich przeznaczeniem, winny być na żądanie Ministra Spraw Wojskowych zwolnione w ciągu 12 miesięcy i przekazane na zakwaterowanie wojska.

Art. 10. Oficerowie i żonaci podoficerowie zawodowi winni zasadniczo otrzymywać kwatery w budynkach, wymienionych w art. 5 i 6, w rozmiarze, który określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Za te kwatery ściągają Skarb Państwa z ich poborów służbowych opłatę, której wysokość oznaczy rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 11. Oficerowie i żonaci podoficerowie zawodowi, którzy nie otrzymają kwater w sposób przewidziany w art. 5, 6 lub 10, mogą sami prywatnie wynająć dla siebie mieszkania.

Art. 12. Jeśli osoby, wymienione w art. 11, w sposób przewidziany w art. 5, 6, 10 i 11, kwater otrzymać nie mogą, zobowiązane są zarządy gminne do dostarczenia im pomieszczeń w nieruchomościach własnych, lub na ten cel przez siebie wynajętych. Do umów najmu, zawieranych przez zarządy gmin w powyższym celu, nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. № 39 poz. 406) w przedmiocie ograniczeń co do wysokości komornego oraz w przedmiocie ograniczeń prawa wypowiedzenia i rozwiązywania umów najmu.

Jeżeli zarząd gminy obowiązki powyższemu zadość nie czyni, przeprowadzi władza administracyjna I instancji na wniosek władzy wojskowej w za-

stępstwie zarządu gminy i na rachunek gminy odnośne czynności.

Art. 13. Wynagrodzenie za kwatery, dostarczone w nieruchomościach gminnych, lub przez gminy wynajętych, wypłaca w terminach miesięcznych zdołu gminom Skarb Państwa, dokonywając wzajemian potrąceń z poborów służbowych zakwaterowanych.

Wysokość wynagrodzenia określi rozporządzenie Rady Ministrów na podstawie przeciętnego komornego, płaconego za pomieszczenia tego rodzaju w danej miejscowości.

Różnice pomiędzy wynagrodzeniem, opłaconem gminie przez Skarb Państwa, a płaconem przez gminy za wynajmowane przez nie pomieszczenia ponosi w $\frac{1}{3}$ gmina, w $\frac{1}{3}$ fundusz kwaterunkowy (art. 16), zaś w $\frac{1}{3}$ Skarb Państwa.

Art. 14. Jeżeli dla stałej dyslokacji pokojowej w danej miejscowości niema dostatecznych pomieszczeń na kwatery stałe dla oficerów i żonaty podoficerów zawodowych, zarządzi Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu budowę potrzebnych pomieszczeń w danej miejscowości.

Art. 15. Nowowznoszone budowle na kwatery stałe dla oficerów i żonaty podoficerów zawodowych winny być zasadniczo budowane na gruntach państwowych. Jeżeli w danej miejscowości niema gruntów państwowych, nadających się pod budowę domów na kwatery stałe, a nabycie ich, czy to od związków samorządowych, czy też od osób prywatnych, nie może nastąpić, potrzebne grunty mogą być nabyte w trybie, przewidzianym w obowiązujących przepisach o wywłaszczeniu nieruchomości na potrzeby urządzeń użyteczności publicznej, a w b. dzielnicy austriackiej—z zastosowaniem ustawy z dn. 18 lutego 1878 r. (austr. Dz. Pr. P. № 30).

Art. 16. Celem pokrycia wydatków, związanych z wznoszeniem, utrzymaniem i konserwacją budowli, w art. 14 wymienionych, oraz z dopłatami na rzecz gmin, przewidzianymi w art. 13, tworzy się przy Ministerstwie Spraw Wojskowych fundusz kwaterunku wojskowego.

Fundusz ten jest osobą prawną, a dochody swoje czerpie:

- 1) z podatku kwaterunkowego;
- 2) z opłat, ściąganych od wojskowych za kwatery w budynkach, wzniesionych z tego funduszu;
- 3) z dochodów nadzwyczajnych, płynących z darów, zapisów, dotacyj i t. d.;
- 4) z kar pieniężnych za przekroczenia przepisów niniejszej ustawy;
- 5) z wynagrodzeń ubezpieczeniowych.

Art. 17. Od dnia 1 stycznia 1925 r. począwszy, przez 7 lat, t. j. do dnia 31 grudnia 1931 r., pobierany będzie podatek kwaterunkowy wyłącznie na cele, wskazane w art. 16.

Podatkowi temu podlegają na obszarze gmin miejskich wszelkiego rodzaju lokale, jako to: mieszkania, zakłady przemysłowe i handlowe, lub inne pomieszczenia, bez względu na to, czy są wynajęte płatnie, czy oddane osobom trzecim do bezpłatnego

użytku, czy też są zajęte przez właściciela budynku.

Od podatku kwaterunkowego wolne są: lokale w budynkach, stanowiących własność Państwa i związków samorządowych, zajęte przez urzędy lub instytucje państwowe i samorządowe, oraz lokale, wymienione w ustępach a), b) i d) art. 23 ustawy z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. U. R. P. z r. 1922 № 2 poz. 6) i w ustępie 3 art. 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. № 94 poz. 747), tudzież wszystkie nowowzniesione budowle przez lat 10, licząc od dnia ukończenia budowy.

Art. 18. Podstawę wymiaru podatku stanowi w każdym roku:

- a) dla lokali w nieruchomościach, względnie w ich częściach podlegających ustawie o ochronie lokatorów z dnia 11 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. № 39 poz. 406), ogólna kwota komornego, ustalona w myśl art. 3, względnie art. 5 i 6 powołanej ustawy, z wyłączeniem opłat dodatkowych (art. 7 i 8 ustawy o ochronie lokatorów), względnie ustalona w taki sam sposób wartość czynszowa lokali, nie oddanych w najem lub odstąpionych do bezpłatnego użytku;
- b) dla lokali w nieruchomościach, względnie w ich częściach, nie podlegających przepisom ustawy o ochronie lokatorów, pełne umowne komorne (czynsz), lub wartość czynszowa, o ile lokal nie jest oddany w najem lub odstąpiony do bezpłatnego użytku.

Stopa podatku wynosi 4% podstawy wymiaru.

Podatek kwaterunkowy — płatny jest w ciągu miesięcy: stycznia, kwietnia, lipca i października każdego roku w ratach kwartalnych zdołu.

Do zapłaty tego podatku obowiązane są osoby fizyczne i osoby prawne, zajmujące lokal, podlegający opodatkowaniu.

Art. 19. Podatek kwaterunkowy wymierzają i ściągają organa związków samorządowych.

Związki samorządowe obowiązane są w terminie najpóźniej do sześciu tygodni, po upływie każdego kwartału kalendarzowego, przekazać funduszowi kwaterunku wojskowego uzyskane z tego podatku kwoty.

W razie niedopełnienia przez związki samorządowe obowiązków, wynikających z ustawy niniejszej, a w szczególności niedotrzymania terminu sześciotygodniowego, przysługuje Ministrowi Skarbu prawo, na wniosek zarządu funduszu kwaterunku wojskowego, wstrzymania wypłaty związkom samorządowym ich udziału w podatkach państwowych, oraz z wypłaty pobranych przez kasy skarbowe dodatków samorządowych do wysokości kwot należnych.

Art. 20. Administracja funduszu kwaterunku wojskowego należy do zarządu tego funduszu.

W skład zarządu wchodzi:

- 1) Minister Spraw Wojskowych, względnie jego zastępca, jako przewodniczący;
- 2) 2 delegatów Ministerstwa Spraw Wojskowych, wyznaczonych przez Ministra Spraw Wojskowych.
- 3) 1 delegat Ministerstwa Skarbu, wyznaczony przez Ministra Skarbu;
- 4) 1 delegat Ministerstwa Robót Publicznych, wyznaczony przez Ministra Robót Publicznych;

5) 1 delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wyznaczony przez Ministra Spraw Wewnętrznych;

6) 1 członek, wybrany przez Sejm z poza składu Sejmu;

7) 1 członek, wybrany przez Senat z poza składu Senatu;

8) 1 delegat samorządu, wybrany przez radę miasta, które jest siedzibą zarządu funduszu.

Art. 21. Do zakresu działania zarządu należy:

- 1) reprezentowanie funduszu kwaterunku wojskowego;
- 2) administrowanie wszelkimi funduszami przeznaczonymi na budowę domów;
- 3) opinjowanie wniosków co do konieczności wzniesienia budowli, ich rozmiaru i sposobu wykonania;
- 4) przyjmowanie planów i zatwierdzanie kosztorysów budowy i przebudowy;
- 5) wykonanie nadzoru i kontroli wprost lub przez upoważnionych zastępców nad przedsiębiorstwami, którym powierzono budowę;
- 6) wykonanie tych czynności, które zarządowi zleci Minister Spraw Wojskowych w zakresie niniejszej ustawy.

Akta, umowy, pełnomocnictwa i zobowiązania, wystawione w imieniu funduszu kwaterunku wojskowego, podpisują przewodniczący lub jego zastępca, oraz delegat Ministerstwa Skarbu.

Działalność zarządu podlega, niezależnie od kontroli Najwyższej Izby Kontroli, również i kontroli korpusu kontrolerów.

Art. 22. Upoważnia się fundusz kwaterunku wojskowego do zaciągnięcia zewnętrznej lub wewnętrznej pożyczki do wysokości 140 milionów zł. na cele, związane z wzniesieniem nowych budowli. Dla tej pożyczki wolno będzie udzielić zabezpieczenia hipotecznego na wszystkich nieruchomościach, wzniesionych z tego funduszu. Spłata pożyczki nastąpi ze źródeł, określonych w art. 16 niniejszej ustawy, na warunkach, które ustali Minister Skarbu.

Upoważnia się Rząd do udzielenia poręki (gwarancji) państwowej do sumy 140 milionów zł. za zobowiązania funduszu kwaterunku wojskowego z tytułu zaciągniętej pożyczki.

Art. 23. Budowle, wznoszone z funduszu kwaterunku wojskowego, stanowią własność tego funduszu, a w razie rozwiązania go przechodzą na własność Państwa.

Przydział kwater w tych budowlach należy do Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 24. Bliższe postanowienia co do wymiaru, poboru i ściągania podatku na rzecz funduszu kwaterunku wojskowego (art. 17) wyda w drodze rozporządzenia Minister Skarbu.

Sposób urzędowania oraz bliższe określenie zadań i obowiązków zarządu funduszu kwaterunku wojskowego (art. 20), tudzież na jakich zasadach i w jakim rozmiarze następować będzie przydział kwater w nowowznoszonych budynkach, oraz sposób administrowania i konserwacji tych budowli, określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 25. Postanowienia, dotyczące rozmiaru kwater stałych, ich urządzenia, opalania, oświetlenia oraz sposobu zakwaterowania oddziałów, zakładów wojskowych i szeregowych, mieszczą się w załączniku 1.

III. Postanowienia, dotyczące kwater przejściowych.

Art. 26. Przejściowe zakwaterowanie wojska odbywa się przedewszystkiem w budynkach, oznaczonych w art. 5, 6, 9 i 14 niniejszej ustawy.

Jeżeli budynki te nie zaspakajają potrzeb wojska, stosowane będą przepisy art. 12.

Jeżeli i w tej drodze kwater przejściowych używać nie można, mają zarządy gminne prawo i obowiązek do zajęcia za wynagrodzeniem pomieszczeń prywatnych, niezbędnych na potrzeby wojska, a przedewszystkiem pomieszczeń nie zamieszkałych, zajętych przez przedsiębiorstwa, przeznaczone do zabawy lub gry oraz opróżnionych przez osoby, wydalone z gminy rozporządzeniem władz rządowych.

Jeżeli zarząd gminy obowiązkowski powyższemu zadość nie czyni, przeprowadzi władza administracyjna I instancji w zastępstwie zarządu gminnego i na koszt gminy odnośne czynności.

Zajmowanie pomieszczeń na kwatery przejściowe dokonywane będzie w trybie, określonym w art. 27 do 35.

Art. 27. Następujące budowle, względnie części budowli, są wolne od zajęcia:

- a) przeznaczone dla Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) zajmowane przez osoby i instytucje, mające prawo eksterytorjalności;
- c) zajmowane przez władze, urzędy państwowe, oraz samorządowe;
- d) pomieszczenia urzędowe, kolei, poczt, telegrafów, telefonów oraz żeglugi wodnej i napowietrznej;
- e) kościoły, świątynie i lokale, przeznaczone wyłącznie na stałe domy modlitwy, należące do uznanych w Państwie wyznań religijnych;
- f) szpitale i inne zakłady lecznicze i pielęgnowania chorych oraz zakłady dobroczynności publicznej;
- g) publicznie oraz prywatnie koncesjonowane lub przez instytucje społeczno-oświatowe utrzymywane zakłady szkolne, naukowe i wychowawcze;
- h) muzea, przybytki sztuki i nauki o charakterze publicznym oraz budynki lub ich części, zawierające zbiory o rzeczywistej wartości naukowej, artystycznej lub zabytkowej, stwierdzonej przez właściwe organa;
- i) pomieszczenia, zajęte przez zrzeszenia i stowarzyszenia zawodowe, spółdzielcze i kulturalno-oświatowe;
- j) zakłady więzienne, domy karne i poprawy oraz pracy przymusowej;
- k) klasztory żeńskie oraz pomieszczenia, zajęte przez żeńskie zgromadzenia religijne w całości, zaś klasztory męskie w częściach, objętych klauzurą;

l) pomieszczenia i place, niezbędne do prowadzenia przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego;

m) części pomieszczeń, niezbędne do wykonywania zawodów wolnych lub pracy naukowej, jak np. gabinety, biblioteki, poczekalnie, pracownie oraz lokale niezbędnie potrzebne do pomieszczenia posiadacza mieszkania, jego rodziny, nie wyłączając czasowo nieobecnych wskutek wyjazdów na ferie, odpoczynek, kuracje, delegacje służbowe i t. p. oraz jego pracowników, robotników, służby i inwentarza;

n) w hotelach — 75% pokoi, przeznaczonych do wynajmowania.

Art. 28. Podstawę do otrzymania kwatery przejściowej stanowi przy zakwaterowaniu oddziału dokument marszowy, przy zakwaterowaniu osób wojskowych — dokument podróży.

Podczas urlopów dokument podróży nie uprawnia osób wojskowych do otrzymania kwatery przejściowej.

Art. 29. Z żądaniem dostarczenia kwater w myśl art. 26 władze wojskowe mają się zwracać do władz administracyjnych, przesyłając równocześnie odpis żądania zarządowi zainteresowanej gminy. Władze wojskowe obowiązane są podać jaknajwcześniej zapotrzebowanie kwater miejscowej władzy administracyjnej, która udziela potrzebnych do zakwaterowania danych zarządowi gminnym co najwcześniej w terminie 7-dniowym przed przybyciem oddziału do odnośnej gminy. W nagłych wypadkach lub przy małych transportach, nie przenoszących 20 ludzi, może być powyższe zapotrzebowanie skierowane bezpośrednio do miejscowych organów samorządowych i bez zachowania powyżej podanego terminu 7-dniowego.

Zajęcie następuje na zasadzie nakazu rekwizycyjnego zarządu gminy, względnie władzy administracyjnej I instancji (art. 26).

W nakazie rekwizycyjnym należy wymienić imiona i nazwiska osób, które, według przepisów wojskowych i w wypadkach, w tych przepisach przewidzianych, mają prawo zamieszkiwać wspólnie z zakwaterowanymi.

W razie zmiany w składzie tych osób winno być wydane orzeczenie uzupełniające.

Dowódcy oddziału nie wolno stawiać żądań co do zakwaterowania, przekraczających granicę, określoną dokumentem marszowym.

Art. 30. Przy zakwaterowaniu w myśl art. 26 należy ciężar kwaterunku rozłożyć, o ile możności, równomiernie na powiaty, gminy oraz poszczególne posiadaczy pomieszczeń.

W tym celu właściciele i administratorzy nieruchomości obowiązani są, na żądanie władzy administracyjnej, spowodowane wnioskiem władzy wojskowej, złożyć do zarządu gminy wykazy pomieszczeń, znajdujących się w ich nieruchomościach, z podaniem osób zamieszkałych i sposobu wykorzystania pomieszczeń, zaś zarząd gminy obowiązany jest na zasadzie zeznań powyższych zestawić i dostarczyć władzy administracyjnej I instancji listy pomieszczeń, które mogą być zajmowane na kwatery przejściowe.

O wciągnięciu pomieszczenia na listę zarząd gminy zawiadamia posiadacza pomieszczenia.

Art. 31. Prawo wyboru pokoiów, ulegających zajęciu w danym lokalu, w ilości, ustalonej przez władzę, należy do posiadacza pomieszczenia.

Posiadaczowi pomieszczenia, zajętego na kwaterek przejściowy, służy prawo zwolnienia swego pomieszczenia od zajęcia przez zaofiarowanie innego odpowiedniego pomieszczenia w tej samej miejscowości, wynajętego na koszt własny i własnym statkiem. W tym jednak wypadku nie zwalnia się zastępcy właściwego posiadacza pomieszczenia od własnego obowiązku świadczenia kwaterunkowego.

O tym, czy zastępcze pomieszczenie jest odpowiednie, decyduje władza, która zajęcia dokonała.

Art. 32. Za dostarczone w myśl art. 26 kwatery przejściowe, oraz ich urządzenie, opalanie i oświetlanie otrzymuje posiadacz pomieszczenia od Skarbu Państwa należność na podstawie wydanych poświadczeń przez osoby lub oddziały, które korzystały z kwaterunku, lub na podstawie zaświadczenia urzędów gminnych.

Należność tę określa rozporządzenie Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, powzięty w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Przy zakwaterowaniu szeregowych i zwierząt należność tę ustala się od osoby, względnie zwierzęcia i doby. W razie dostarczenia przez posiadacza pomieszczenia ściółki dla szeregowych, względnie na podściółkę dla zwierząt, należy się posiadaczowi pomieszczenia dodatkowa należność, w ten sam sposób ustalona (od osoby, względnie zwierzęcia i doby).

Przy zakwaterowaniu oficerów i wogóle poza wypadkami, określonymi w ust. 3 tego artykułu, należność ustala się od ubikacji i doby.

Należność za kwaterę przejściową obejmuje również należność za urządzenie, opalanie i oświetlanie tejże.

Wysokość należności przystosowuje się do podziału miejscowości zakwaterowania na klasy, zależnie od ich rodzaju (gminy miejskie i wiejskie), wielkości i stosunków drożynianych.

W razie niedostarczenia przepisanego dla kwater przejściowych ogrzewania i oświetlania, wysokość należności ulega odpowiedniemu zmniejszeniu.

Art. 33. Zajęcie pomieszczenia na kwaterę nie może nastąpić wcześniej, niż po upływie dwóch dni od dnia doręczenia nakazu rekwizycyjnego.

Przepis ten nie dotyczy wypadków nagłych i małych transportów (art. 29).

Art. 34. Pomieszczenia prywatne, zajęte na kwatery przejściowe, podlegają zwolnieniu najpóźniej po upływie 3 miesięcy od daty ich zajęcia. Termin ten przedłuża się do 6 miesięcy jedynie w wypadkach zajęcia kwatery dla oddziału nowoprzybyłego z powodu zmiany stałej dyslokacji, wywołującej powiększenie garnizonu w danej miejscowości lub tworzenia nowych formacji.

Jednak następujące pomieszczenia: a) części mieszkań, przez których zajęcie uniemożliwia się prawidłowe korzystanie z reszty mieszkania, b) mieszkania, wybudowane przez instytucje dla pomieszcze-

nia swych pracowników, o ile są na cel ten niezbędnie potrzebne, c) pomieszczenia, niezbędne do pracy służbowej lub zawodowej, oraz d) pomieszczenia w budowlach, wzniesionych po 1919 r., te ostatnie do dnia 12 stycznia 1931 r. — podlegają, na żądanie posiadacza pomieszczenia, zwolnieniu po upływie dni 14 od dnia ich zajęcia.

W stosunku do pomieszczeń, wskazanych pod d), żądaniu zwolnienia po upływie dni 14 należy zażądać uczynić, jeżeli warunki miejscowe umożliwiają dostarczenie innej odpowiedniej kwatery.

Na okresy, wyżej przewidziane, nie będzie zaliczony czas, w ciągu którego dane pomieszczenie było zajęte przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

Pomieszczenia, które w ciągu roku uległy kwaterunkowi przejściowemu przez czas 3 miesięcy, nie mogą być ponownie zajęte na kwatery przejściowe w ciągu dziesięciu miesięcy od daty zwolnienia.

Posiadacze tych pomieszczeń, o ile zajęte trwały dłużej niż jeden miesiąc, wolni są od opłacania podatku kwaterunkowego w ciągu czterech kwartałów od daty zajęcia.

Art. 35. Rozmiar i rodzaj pomieszczeń wraz z urządzeniem dla zakwaterowania przejściowego określa załącznik 2.

IV. Postanowienia, dotyczące kwaterunku nagłego.

Art. 36. W wypadkach kwaterunku nagłego (art. 2 lit. c) władze wojskowe zwracają się z żądaniem dostarczenia kwater bezpośrednio do zarządu właściwej gminy, w miarę możliwości, przynajmniej na 24 godziny przed przybyciem oddziału.

Art. 37. W razie niedostarczenia kwater przez zarząd gminy, władze wojskowe zajmują kwatery przy współudziale władz administracyjnych i, w razie potrzeby, dokonują na ten cel zajęcia pomieszczeń prywatnych.

Art. 38. W miarę możliwości ciężar kwaterunku nagłego należy rozłożyć równomiernie i uwzględnić potrzeby mieszkaniowe, gospodarcze i zawodowe posiadaczy pomieszczeń.

Art. 39. Zajęcie pomieszczenia prywatnego na kwaterunek nagły nie może trwać dłużej od czasu trwania asystencji, mobilizacji, powołania rezerwistów pod bronią w drodze art. 73 ustawy o powszechnej służbie wojskowej z dnia 23 maja 1924 r. (Dz. U. R. P. № 61 poz. 609); a przy przetranszowaniu — nie dłużej od dni siedmiu.

Art. 40. Zajęcie pomieszczeń na kwaterunek nagły, nie przekraczające dni trzech, jest bezpłatne. Za czas zajęcia ponad dni trzy wypłacane będzie wynagrodzenie podług zasad art. 32 ustawy niniejszej.

Przez czas trwania kwaterunku nagłego zajęte pomieszczenia wolne są od podatku kwaterunkowego (art. 17).

V. Środki prawne.

Art. 41. Przeciw zarządzeniu gminy o wciągnięciu mieszkania na listę (art. 30), jak również

przeciw zarządzeniu o zajęciu pomieszczenia (art. 29) osobom zainteresowanym przysługuje prawo odwołania się w ciągu siedmiu dni od zarządzeń gminy do właściwej władzy nadzorczej, zaś od zarządzeń władzy administracyjnej I instancji do władzy administracyjnej instancji II.

Decyzje władzy nadzorczej, w pierwszym wypadku, i władzy administracyjnej II instancji, w drugim, są ostateczne.

Odwołanie należy złożyć władzy, która zaskarżone orzeczenie wydała. Odwołanie nie wstrzymuje wykonania zaskarżonego zarządzenia, powinno być natomiast rozstrzygnięte w ciągu sześciu tygodni od daty wniesienia.

W razie nierozpoznania skargi w tym terminie, zaskarżone zarządzenie traci moc prawną i pomieszczenie ulega skreśleniu z listy, względnie zwolnieniu z zajęcia.

Art. 42. Jeżeli zakwaterowany lub osoby, z nim zamieszkałe, przez swe rażące przekroczenia obowiązującego porządku domowego, albo przez swe nieprzyzwoite zachowanie się obrzydzą współmieszkańcom pobyt w domu lub porządek domowy poważnie zakłócają, może posiadacz pomieszczenia żądać usunięcia zakwaterowanego.

Posiadaczowi pomieszczenia służy w tym wypadku prawo albo wystąpienia odrazu przeciw zakwaterowanemu z powództwem sądowym o eksmisję, albo żądania uprzednio usunięcia zakwaterowanego przez jego władzę przełożoną. Jeżeli w tym ostatnim wypadku władza wojskowa nie usunie zakwaterowanego w ciągu dni siedmiu od daty wniesienia żądania, posiadacz pomieszczenia może również wystąpić na drogę sądową.

Powództwa takie podlegają właściwości sądów pokoju, względnie sądów powiatowych. Przytem na obszarze, na którym obowiązuje ustawa postępowania cywilnego rosyjska, wyrok powinien być zaopatrzony przez sąd z urzędu rygorem natychmiastowej wykonalności, zaś na obszarze, na którym obowiązuje ustawa postępowania cywilnego austriacka, stosowane będzie postępowanie dla spraw drobiażkowych.

Art. 43. Jeżeli zakwaterowany lub osoby, z nim zamieszkałe, odmawiają zwolnienia zajętego pomieszczenia po upływie terminów, w art. 34 przewidzianych, przełożona władza wojskowa obowiązana jest natychmiast usunąć opornych siłą.

Art. 44. Za szkody, powstałe w budynkach, zajętych na kwatery wojskowe, z wyjątkiem szkód z udowodnionej winy posiadacza mieszkania i z wyjątkiem szkód, wynikłych z wypadku, nie stojących w związku z zajmowaniem kwatery, odpowiada Skarb Państwa, któremu przysługuje prawo regresu do osób, które szkody wyrządziły.

Postanowienia art. 49, odnoszące się do wynagrodzenia szkód skutkiem użycia terenów, mają zastosowanie także do szkód powyższych.

VI. Postanowienia, dotyczące terenów.

Art. 45. Zakwaterowanie stałe i przejściowe obejmuje również zaopatrzenie wojska w tereny fortyfikacyjne, place wyszkolenia, ćwiczeń, strzelnice,

ujeżdżalnie, pola lotnicze, place gimnastyczne oraz wszelkie inne do celów wyszkolenia niezbędne tereny.

Na ten cel wskazanem jest przede wszystkim przeznaczyć, względnie wybierać, nieużytki rolne oraz miejsca, poprzednio na podobne cele używane.

Art. 46. Terenów, potrzebnych stałe na cele, wyszczególnione w art. 45, dostarcza Państwo zgodnie z postanowieniami art. 6.

Jeśli uzyskanie niezbędnie potrzebnych w pewnej miejscowości terenów nie da się w powyższy sposób skutecznym, mogą one być nabyte w trybie, przewidzianym w obowiązujących przepisach o wywłaszczeniu nieruchomości na potrzeby urzędów użyteczności publicznej, a w b. dzielnicy austriackiej z zastosowaniem ustawy z dnia 18 lutego 1878 r. (aust. Dz. Pr. P. № 39).

Art. 47. Wybór powierzchni, wymienionych w art. 45, określa Minister Spraw Wojskowych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 48. Dla ćwiczeń wojskowych, nie dających się przeprowadzić na terenach, w art. 45 określonych, a zarządzanych przez dowódców jednostek wojskowych nie niższych, niż pułki, względnie oddziały równorzędne, mogą być przejściowo używane konieczne do tego celu tereny państwowe, samorządowe lub prywatne.

W tym wypadku należy jednak oszczędzać, o ile możliwości, tereny rolne, leśne i przemysłowe, oraz przemysłowo-handlowe, a ćwiczenia odnośnie odbywać się winny tylko w okresach czasu, najmniej przynoszących szkody rolnictwu i leśnictwu.

O ile podczas ćwiczebnego strzelania w wyjątkowych wypadkach konieczne jest objęcie strefą niebezpieczeństwa budynku zamieszkanego, może właściwa władza administracyjna zażądać od mieszkańców budynku chwilowego opuszczenia go, wyznaczając równocześnie inne miejsce pobytu. Wstęp na teren, objęty strefą niebezpieczeństwa, może być osobom postronnym wzbroniony.

Art. 49. Wydatki, związane z pokryciem wyrażonych szkód skutkiem używania terenów, określonych w artykule poprzednim, ponosi Skarb Państwa.

Wynagrodzenie to wypłacają organa wojskowe, o ile możliwości zaraz na miejscu, w drodze ugody z poszkodowanym.

Jeśli wysokości tego wynagrodzenia nie ustalono w sposób powyższy, ustanawia ją komisja mieszana, składająca się z przedstawiciela wojskowości, miejscowych władz administracyjnych, skarbowych i miejscowego samorządu przy udziale poszkodowanych.

Komisja ta, urzędując pod przewodnictwem przedstawiciela władz administracyjnych, powołuje do współpracy miejscowych rzeczoznawców.

Komisja zbiera się bezpośrednio po ukończeniu ćwiczeń i urzęduje bez przerwy aż do załatwienia swych czynności.

Jeżeli komisja w ciągu miesiąca nie osiągnie ugodowego załatwienia sprawy, wówczas przysługuje poszkodowanemu prawo w ciągu dalszych sześciu miesięcy dochodzenia szkody w drodze zwyczajnego postępowania sądowego.

VII. Postanowienia na czas ćwiczeń.

Art. 50. Wojskowi rezerwy i pospolitego ruszenia, powołani na ćwiczenia lub na zebrania kontrolne, otrzymują:

- a) oficerowie tylko kwaterę przejściową;
- b) szeregowi kwaterę narówni z szeregowymi, pełniącymi służbę wojskową w wojsku stałym.

VIII. Postanowienia karne.

Art. 51. Wszyscy właściciele nieruchomości, administratorzy, dozorczy, posiadacze pomieszczeń oraz sublokatorzy, których pomieszczenia podlegają zajęciu w myśl art. 26 i 30, a którzy:

- 1) nie zgłoszą domów lub pomieszczeń w terminie i w sposób przepisany;
- 2) podejmą jakiegokolwiek oszukańcze kroki, ażeby ominąć obowiązki, nałożone na nich postanowieniami art. 26 i 30, albo
- 3) swem postępowaniem będą uniemożliwiali spokojne i prawidłowe zamieszkiwanie w wyznaczonych pomieszczeniach w zamiarze zmuszenia uprawnionych do opuszczenia pomieszczenia

— ulegają, o ile dany czyn nie podpada pod przepisy surowsze, karze grzywny od 10 do 500 zł.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu, na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu wedle słusznego uznania, jednak nie ponad jeden miesiąc.

Właściwymi do orzekania są władze administracyjne I instancji.

Od orzeczenia karnego władzy administracyjnej I instancji można w ciągu siedmiu dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść do tej władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi tak, jakby orzeczenia karnego nie wydano.

Na obszarze, na którym obowiązuje niemiecka ustawa postępowania karnego z 1877 r., stosują się przepisy o policyjnych rozporządzeniach karnych.

Wojskowi, zakwaterowani w pomieszczeniach prywatnych, za zakłócenie spokoju w tych pomieszczeniach (art. 42) oraz za niewykonanie rozkazu władzy przełożonej o zwolnienie lokalu (art. 43), podlegają odpowiedzialności podług ustaw i przepisów wojskowych.

IX. Postanowienia przejściowe.

Art. 52. Postanowienia niniejszej ustawy mają również zastosowanie do urzędników wojskowych i podurzędników wojskowych oraz do chorążych do czasu zlikwidowania tych kategorii.

X. Postanowienia końcowe.

Art. 53. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Rolnictwa i Dóbr Państwowych, Robót Publicznych, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 54. Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni 14 po jej ogłoszeniu i ma zastosowanie tylko

do wypadków, wymienionych w art. 2, jakie będą miały miejsce po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Prezydent Rzeczypospolitej: *S. Wojciechowski*

Prezes Rady Ministrów:

i Minister Skarbu: *W. Grabski*

Minister Spraw Wojskowych: *Sikorski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *W. Raczkiewicz*

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych: *Janicki*

Kierownik Ministerstwa Robót Publicznych: *Rybczyński*

Minister Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego: *St. Grabski*

Minister Sprawiedliwości: *A. Żychliński*

Załącznik pierwszy (poz. 681).

KWATERY STAŁE.**DZIAŁ A.****Zakwaterowanie oddziałów.****ROZDZIAŁ I.****Kwatery dla szeregowych.****a) Wymiar kwater i ich warunki higieniczne.**

1. Szeregowi do szarży plutonowego włącznie otrzymują wspólne kwatery w większych ubikacjach i to w ten sposób, by na każdą osobę przypadało 4,52 m² powierzchni podłogi i 15,75 m³ przestrzeni powietrznej. Dla podoficerów, powyżej wymienionych, wspólnie zakwaterowanych z szeregowcami, przypadać ma 6,10 m² powierzchni podłogi.

O ile stosunki lokalne na to zezwalają, kwatruje się wspólnie kaprali i plutonowych w mniejszych ubikacjach oddzielnie od szeregowców.

2. Sierżantów i starszych sierżantów kwatruje się po dwóch w równych szarach w oddzielnych mniejszych pokojach, o ile w danej miejscowości znajduje się więcej podoficerów posiadających wyżej wymienione szarże.

Jeśliby jednak w danej miejscowości znajdował się tylko jeden sierżant i jeden sierżant starszy, należy ich wspólnie kwatrować w jednym mniejszym pokoju.

3. Ubikacje, przeznaczone na wspólne zakwaterowanie szeregowych, mają być widne, przewiewne, odpowiadające wymaganiom higieny i zaopatrzone w należyte urządzenia do ogrzewania i oświetlenia.

Ubikacje te winny być w przepisany czasie oświetlane, a w oznaczonym okresie czasu ogrzewane.

4. Każdy budynek, względnie zespół budynków, przeznaczonych do zakwaterowania oddziałów wojskowych, ma posiadać odpowiednie urządzenia kąpielowe i ubikacje, przeznaczone do mycia.

W zabudowaniach winny się znajdować wodociągi, względnie studnie, oraz potrzebna, zależnie od ilości ludzi, liczba higienicznych ustępów. W pobliżu tych ostatnich, względnie w odpowiednich miejscach podwórza winny znajdować się należycie urządzone śmietniki.

b) Urządzenie kwater szeregowych.

Kwatery, przeznaczone dla szeregowych, mają posiadać następujące urządzenia:

1. dla większych ubikacyj, w których kwateruje się wspólnie szeregowych:

- a) jedno łóżko kompletne, t. j. z 1 napelnionym słomą siennikiem, jedną poduszką, dwoma prześcieradłami, jednym kocem letnim i w zimie jednym kocem zimowym dla każdego człowieka;
- b) dla dwóch ludzi jedno wieszadło wraz z jedną półką;
- c) na każdą ubikację odpowiednio ilości: stołów i ławek, lamp elektrycznych, gazowych, względnie naftowych, spluwaczek, skrzynek na śmiecie, przyborów do pieców.

2. dla ubikacyj, przeznaczonych do zakwaterowania dwóch lub więcej podoficerów, przypada na każdego 1 łóżko kompletne (jak dla szeregowych), 1 krzesło, 1 wieszadło z półką, na dwóch — 1 stół. Dla ubikacyj, przeznaczonych do zakwaterowania 1 podoficera: 1 łóżko kompletne (jak dla szeregowych), 1 stół, 1 krzesło, 1 wieszadło z półką.

Postanowienia o zakwaterowaniu sierżantów i starszych sierżantów stosują się również do ogniomistrzów, starszych ogniomistrzów, wachmistrzów i starszych wachmistrzów.

ROZDZIAŁ II.

Zakwaterowanie zwierząt.

a) Zakwaterowanie koni.

1. Konie wierzchowe i pociągowe kwateruje się we wspólnych stajniach, przyczem stanowisko na jednego zdrowego konia ma wynosić 3 metry długości, 1,75 m. szerokości i 25 m³ przestrzeni powietrznej łącznie z potrzebnymi korytarzami.

2. W każdej stajni musi się mieścić oddzielne stanowisko dla lekko chorych koni.

3. Dla ciężko chorych i oddzielnie dla zakażone podejrzanych winny znajdować się osobne stajnie, przyczem stanowisko dla każdego z tych koni ma wynosić co najmniej 3 m. długości, 3 m. szerokości i 36 m³ przestrzeni powietrznej.

4. Stajnie mają być widne, przewiewne, odpowiednio wysokie, w przepisany czasie oświetlane i posiadać żłoby, przegródki, słupy, wiązadła oraz podłogi gliniane, należycie ubite o zabezpieczonych ściekach.

Przy stajniach winny znajdować się odpowiednie pomieszczenia na uprząż, obrok, słomę i siano, a w pobliżu studnie lub wodociągi, jako też izolowane gnojniki.

5. Każdą stajnię należy zaopatrzyć w odpowiednią ilość wiader, wideł, opalek, mioteł, łopat, lamp elektrycznych, względnie karbidowych lub naftowych, latarni ręcznych, jak i miar na obrok, klepaków i noszy na gnoj.

b) Zakwaterowanie innych zwierząt.

Na wypadek, gdyby zachodziła konieczność zakwaterowania innych zwierząt, należy im wyznaczyć odpowiednie do ich wielkości i gatunku pomieszczenia.

ROZDZIAŁ III.

Pomieszczenia dla kancelaryj, izb szkolnych, chorych, wartowniczych, inspekcyjnych, aresztów, lokali na kasy, składów, wozowni, autogaraży, hangarów.

1. Kancelarje i ubikacje szkolne mają być obszerne, widne, przewiewne, odpowiadające wymaga-

niom higieny i zaopatrzone w należyte urządzenia do ogrzewania i oświetlania.

2. Wartownie mają się znajdować w widnych ubikacjach przy głównym wejściu do budynku i posiadać co najmniej 3 m² powierzchni podłogi na jednego człowieka.

Wartownie i pokoje inspekcyjne oficerskie muszą odpowiadać warunkom pokoju mieszkalnego, przyczem pokoje inspekcyjne oficerskie winny mieć bezpośrednio łączność z wartowniami dla szeregowych z wyjątkiem wypadku, gdy pokoje inspekcyjne oficerskie są przeznaczone do innego celu, nie mającego nic wspólnego ze służbą wartowniczą.

3. Izby chorych mają się znajdować w zasadzie w koszarach, w ubikacjach odpowiednio obszer-nych, widnych, przewiewnych i zaopatrzonych w należyte urządzenia do ogrzewania i oświetlenia.

4. Areszty.

W każdym garnizonie mają się znajdować wspólne areszty dla szeregowców i wspólne dla podoficerów, a pozatem areszty celkowe. Ubikacje na areszty mają być odpowiednio obszerne, widne i posiadać odpowiednie urządzenia do ogrzewania i oświetlenia.

Okna tychże mają posiadać okratowanie i takie umieszczenie, by zagładanie do nich było niemożliwe.

5. Lokale na kasy.

W miejscowościach, gdzie kasy wojskowe są niezbędne, należy je umieszczać w odpowiednich do tego celu ubikacjach zasklepionych, o jednym wejściu, zaopatrzonych w podwójne odrzwia, możliwie żelazne od wewnątrz, a drewniane od zewnątrz, o stosownych zamkach.

Ubikacje te winny posiadać żelazne okiennice, a okna tychże okratowania. Jeśli lokale na kasy służą równocześnie do celów kancelaryjnych, winny ponadto odpowiadać warunkom punktu 1 tego rozdziału.

6. Składy i magazyny należy umieszczać w ubikacjach lub zabudowaniach, odpowiadających rodzajowi i ilości zapasów, należycie zabezpieczonych przeciwko pożarowi, kradzieżom i włamaniom.

7. Wozownie, autogaraże i hangary należy umieszczać w odpowiednich zabudowaniach, należycie zabezpieczonych przeciwko pożarowi, kradzieżom i włamaniom.

8. Warsztaty należy umieszczać w zabudowaniach, względnie ubikacjach, odpowiadających ich przeznaczeniu i potrzebom.

Szczegółowe przepisy, dotyczące urządzeń, zaopatrzenia, oświetlania, opalania i zabezpieczenia zabudowań, względnie ubikacyj, opisanych w punktach od 1—8 niniejszego rozdziału, uregulują rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

DZIAŁ B.

Zakwaterowanie władz, dowództw, zakładów wojskowych.

ROZDZIAŁ I.

Władze i dowództwa wojskowe.

Władze i dowództwa wojskowe mają mieć odpowiednie pomieszczenia wraz z niezbędnym urzą-

dzeniem, potrzebnym do ich sprawnego funkcjonowania. Rozmiar pomieszczenia, rodzaj i sposób urządzenia, oświetlenia i ogrzewania, stosownie do zakresu działania, oraz charakteru dotyczących instytucyj, normują szczegółowe rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

ROZDZIAŁ II.

Zakłady wojskowe.

I. Składy i wytwórnie.

1. Postanowienia działu A rozdziału III ustępu 6 mają analogiczne zastosowanie do samodzielnych składów.

2. Wytwórnie należy umieszczać w zabudowaniach, odpowiadających ich przeznaczeniu i potrzebom.

Szczegółowe przepisy, dotyczące urządzenia, oświetlenia i ogrzewania, zaopatrzenia i zabezpieczenia zabudowań przytoczonych w ustępach 1—2, określają rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

II. Więzienia.

Więżenia należy umieszczać w zabudowaniach, odpowiadających przeznaczeniu.

Typy więzień, ich urządzenie, oświetlenie i ogrzewanie normują szczegółowe przepisy, dotyczące więziennictwa wojskowego.

III. Szpitale i zakłady lecznicze.

1. Szpitale i zakłady lecznicze mają znajdować się w budynkach, odpowiadających w zupełności wymaganiom sanitarnym, możliwie odosobnionych i o łatwym dostępie.

2. Budynki szpitali i zakładów leczniczych mają posiadać odpowiednią kanalizację, urządzenia wodociągowe, względnie studnie, oraz podwórza, względnie ogrody, przystosowane do potrzeb chorych i uzdrowieńców.

3. Każdy szpital i zakład leczniczy ma posiadać stosowną ilość pokoi do umieszczenia i leczenia chorych oraz ubikacyj dla administracji szpitalnej.

4. Pokoje i sale dla chorych mają być odpowiednio obszerne, suche, widne, przewiewne, łatwe do odkażenia i zaopatrzone w odpowiednie urządzenia do ogrzewania i oświetlenia, przyczem na jedno łóżko przypadać ma co najmniej 8 m² przestrzeni podłogi i 35 m³ przestrzeni powietrznej.

5. Ubikacje, potrzebne dla administracji szpitalnej, mają odpowiadać swemu przeznaczeniu.

6. Przepisy szczegółowe, dotyczące typów szpitali i zakładów leczniczych, położenia, wymagań sanitarnych, urządzenia, oświetlenia i ogrzewania budynków szpitalnych i zakładów leczniczych, poszczególnych ubikacyj, przeznaczonych do umieszczenia, leczenia chorych i dla administracji szpitalnej oraz określenia ilości i rodzaju tychże ubikacyj stosownie do potrzeb — określają rozporządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

DZIAŁ C.

Zakwaterowanie oficerów i żonatych zawodowych podoficerów.

1. Rozmiar kwater, ich ogrzewanie i oświetlenie określa dla oficerów i żonatych zawodowych

podoficerów Rada Ministrów w myśl art. 10 tejże ustawy.

2. Wszystkie do kwatery przynależne ubikacje mają znajdować się w bezpośredniej łączności, odpowiadać wymaganiom higieny i być zaopatrzone w odpowiednie urządzenia do ogrzewania, wodociągi, względnie studnie, oraz ustępy, jako też w miarę możliwości łazienki i urządzenia do oświetlenia. Kwatery nie mogą mieścić się w suterynach. Każdy pokój winien posiadać przeciętnie 15 m² powierzchni podłogi, a wysokość jego winna wynosić co najmniej dwa i pół metra.

3. Kwatery stałe oficerów i żonatych podoficerów zawodowych winny się znajdować w miarę możliwości w bliskości miejsca ich służbowego zajęcia.

4. Na wypadek przejściowego pełnienia służby przez oficerów i żonatych zawodowych podoficerów poza miejscem ich stałego przydziału należy im się w miejscu przejściowego pełnienia służby kwatery przejściowa, w wymiarach, określonych w załączniku 2, zaś w miejscu stałego przydziału kwatery stała.

Załącznik drugi (poz. 681).

KWATERY PRZEJŚCIOWE.

DZIAŁ A.

Zakwaterowanie oddziałów.

ROZDZIAŁ I.

Kwatery dla szeregowych.

a) Wymiar kwater.

1. Szeregowych i podoficerów do plutonowego włącznie należy kwatrować wspólnie, o ile możliwości według norm, określonych w załączniku 1.

W razie niemożności dostarczenia pokoi, względnie izb oddzielnych, do zakwaterowania wspólnego powyżej wymienionych szeregowych w zabudowaniach wieloizbowych dopuszczalne jest zakwaterowanie szeregowych w budynkach jednoizbowych wspólnie z posiadaczem pomieszczenia w jednej izbie, względnie w miesiącach letnich wspólne zakwaterowanie szeregowych w krytych zabudowaniach gospodarczych poza izbami mieszkalnymi, przyczem jednak kwaterek nie może być przeszkodą do umieszczenia plutonów w tych zabudowaniach.

2. Sierżantów, starszych sierżantów, ogniomistrzów, starszych ogniomistrzów, wachmistrzów i starszych wachmistrzów i zawodowych podoficerów kwatruje się w zasadzie po dwóch, nie więcej jednak niż czterech, o ile możliwości, w równych szarżach, w oddzielnych pokojach.

b) Urządzenie kwater dla szeregowych.

1. Przy wspólnym zakwaterowaniu szeregowych do plutonowego włącznie ma posiadacz pomieszczenia dla każdego szeregowego dostarczyć postanie ze świeżej słomy w ilości 3 kilogramów, oraz konieczne sprzęty, umożliwiające składanie, względnie zawieszanie odzieży i rynsztunku.

W razie braku słomy może posiadacz pomieszczenia dostarczyć odpowiednią ilość ściółki innego rodzaju.

Przy zakwaterowaniu dłuższem ściółka ma być zmieniona według wymagań higieny.

2. Podoficerom od sierżanta wzwyż oraz zawodowym podoficerom należy się przy zakwaterowaniu przejściowym kompletne łóżko jak dla szeregowych (załącznik 1) i jedno wieszadło.

W razie niemożności dostarczenia łóżek muszą zadowolić się postaniem, jak inni szeregowi. Ludności cywilnej należy pozostawić po jednym kompletnym łóżku na osobę.

ROZDZIAŁ II.

Zakwaterowanie zwierząt.

Zakwaterowanie przejściowe należy skutecznie o ile możliwości w pomieszczeniach, zwyczajnie na ten cel używanych.

Posiadacz pomieszczenia ma w tym wypadku dostarczyć dla każdego zwierzęcia podściółki w odpowiedniej ilości i jakości do rodzaju i wielkości zakwaterowanego zwierzęcia.

Dostarczona przez posiadacza pomieszczenia ściółka po jej zużyciu oraz nawóz pozostaje własnością posiadacza pomieszczenia.

Postanowienia do rozdziałów I i II.

W razie niemożności dostarczenia ściółki dla ludzi i podściółki dla zwierząt przez posiadacza pomieszczenia obowiązek ten ciąży na władzach wojskowych.

W tym wypadku nie otrzymuje posiadacz pomieszczenia dodatkowego wynagrodzenia, przewidzianego w ustępie 3 art. 32 niniejszej ustawy.

ROZDZIAŁ III.

Zakwaterowanie kancelaryj, izb chorych, szkolnych, wartowniczych, inspekcyjnych, składów, warsztatów i innych niezbędnych pomieszczeń.

Zakwaterowanie kancelaryj, izb chorych, szkolnych, wartowniczych, inspekcyjnych, składów, warsztatów i innych niezbędnych pomieszczeń uskutecznia się przede wszystkim w zabudowaniach, na te cele zwyczajnie używanych.

DZIAŁ B.

Zakwaterowanie oficerów.

ROZDZIAŁ I.

Wymiar kwater.

Marszałkowi przysługuje prawo do posiadania tytułem kwatery przejściowej co najmniej 2 pokojów.

Oficerowie innych stopni mają prawo do 1 pokoju.

W wyjątkowych wypadkach w razie stwierdzonej przez władze wojskowe niemożności dostarczenia przez zarządy gminne kwater w powyższym rozmiarze, uprawnieni do otrzymania kwater muszą zadowolić się pomieszczeniem mniejszym. W tym wypadku posiadacz pomieszczenia lub zarząd gminy obowiązany jest w miarę możliwości dostarczyć tyle łóżek z pościelą, ilu oficerów dany pokój faktycznie zajmuje. Posiadacz pomieszczenia, względnie zarząd gminy, otrzymuje wówczas wynagrodzenie za faktyczną ilość oddanych do zakwaterowania pokojów oraz osobne wynagrodzenie za każde dodatkowo dostarczone łóżko lub ściółkę.

Ludności cywilnej należy zostawić po 1 kompletnym łóżku na osobę.

ROZDZIAŁ II.

Urządzenie kwater oficerskich.

Zarząd gminy, względnie na jego żądanie posiadacz pomieszczenia, obowiązany jest dostarczać w miarę możliwości urządzenia według następujących norm:

- a) Sprzęty dla kwater jednopokojowych:
  - 1 łóżko z pościelą,
  - 1 umywalnia z miednicą i dzbankiem na wodę oraz szklanką,
  - 1 szafka,
  - 1 stół i
  - 2 krzesła lub stołki.
- b) Sprzęty dla kwater dwupokojowych (Rozdział 1, ustęp 1).

Poza urządzeniem, wymienionem ad a), ma drugi pokój posiadać niezbędne urządzenie, zależnie od stanowiska służbowego i związanych z temże funkcją reprezentacyjnych.

Postanowienie do działów A i B.

Pomieszczenia, dostarczone osobom wojskowym tytułem kwatery przejściowej, mają w miarę możliwości odpowiadać wymaganiom higieny i być zaopatrzone w niezbędne oświetlenie i opał oraz przepisane sprzęty, a nadto posiadacz pomieszczenia nie może zakwaterowanemu przeszkadzać w korzystaniu z wodociągów, zlewów i ustępów oraz z korytarzy i przedpokojów — dla przejścia.

682.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U s t a w a

z dnia 15 lipca 1925 r.

o mierniczych przysięgłych.

Art. 1. Tytuł i związane z nim prawo wykonywania zawodu mierniczego przysięgłego może uzyskać ten, kto odpowiada następującym warunkom:

- 1) posiada obywatelstwo polskie,
- 2) posiada odpowiednie studia,
- 3) odbył przepisaną praktykę,
- 4) zdał egzamin o charakterze praktycznym,
- 5) nie jest pozbawiony praw wyborczych w myśl art. 3 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. № 66 poz. 590).

Art. 2. Studja, wymagane w art. 1 p. 2, udowadnia się bądź:

- a) dowodem uzyskania tytułu inżyniera mierniczego w myśl postanowień ustawy w przedmiocie tytułu inżyniera z dnia 21 września 1922 r. (Dz. U. R. P. № 90 poz. 823) bądź:
- b) świadectwem ukończenia jednej ze szkół krajowych lub zagranicznych, uznanych przez Ministra Robót Publicznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za odpowiednie i jako takie urzędowo ogłoszonych.

Art. 3. Kandydaci, o których mowa w art. 2 w ustępie pod a, winni odbyć 2-letnią praktykę, inni